

v evropské politice (24. 3. – 31. 3. 2019)

Událost týdne:

30. března informovala agentura TASR, že 2. kolo voleb nového prezidenta SR vyhrála občanská aktivistka a bývalá místopředsedkyně slovenské mimoparlamentní strany Progresivní Slovensko Zuzana Čaputová. Získala téměř 60 % hlasů voličů. Jejím protikandidátem, místopředsedu Evropské komise Maroše Šefčoviče, který kandidoval za podpory slovenské vládní strany Smer-SD, volilo 41,59 % voličů. Čaputová vyhrála ve všech městech a obcích, zatímco Šefčovič těžil z podpory na východě Slovenska. Volební účast činila 41,79 %. K inauguraci nově zvolené slovenské prezidentky dojde 15. června 2019, kdy skončí mandát dosavadnímu slovenskému prezidentovi Andreji Kiskovi. Čaputová po svém zvolení oznámila, že její první zahraniční cesta povede tradičně do sousedního Česka.

25. března obvinil podle agentury AP řecký premiér Alexis Tsipras Turecko z narušení řeckého vzdušného prostoru, když uvedl, že vrtulník, který ho převážel na řecký ostrov Agathonisi ve východním Egejském moři, byl pronásledován tureckými stíhačkami. Turecké narušitele měly zahnat až řecké stíhačky. Vztahy Řecka a Turecka jsou již delší dobu napjaté, mimo jiné kvůli územním sporům v Egejském moři.

26. března schválili europoslanci kontroverzní reformu ochrany autorských práv na internetu, která má za cíl přizpůsobit evropské autorské právo digitální éře a kterou kritici zároveň označují za cenzuru internetu.

27. března byl zatčen někdejší ruský ministr Michajl Abyzov, a to na základě obvinění ze zpronevěry čtyř miliard rublů (zhruba 1,4 miliardy Kč). Podle obžaloby vytvořil Abyzov zločineckou skupinu, která převedla miliardové sumy z účtů energetických firem na zahraničí konta. Hrozí mu za to až 20 let vězení. Abyzov, který byl do loňského května členem vlády premiéra Dmitrije Medveděva, vinu popírá.

27. března uložil litevský soud desetiletý trest vězení bývalému sovětskému ministrovi obrany Dmitriji Jazovovi za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Těch se měl dopustit začátkem roku 1991 během útoku sovětských vojáků na vilniuské televizní centrum, při němž zahynulo 14 osob. Jazov byl odsouzen v nepřítomnosti. Litva zahájila soudní proces s několika desítkami sovětských vojáků, kteří byli do útoku zapojeni, v roce 2016. Rusko procesy tvrdě kritizuje.

29. března odmítli napotřetí britští poslanci brexitovou dohodu, kterou navrhla premiérka Theresa Mayová. To znamená, že Británie buď opustí EU do 12. dubna, nebo do té doby musí požádat o další odklad, což ale bude spojeno s britskou účastí v květnových volbách do Evropského parlamentu. Po dnešním hlasování svolal předseda Evropské rady Donald Tusk na 10. dubna mimořádný summit EU. Představitelé zemí EU v reakci na hlasování uvedli, že šance na brexit bez dohody výrazně vzrostla. Ještě týž den se před parlamentem shromáždily tisíce stoupenců bezodkladného brexitu, aby poslancům připomněly, že Británie měla k 29. březnu opustit EU. Demonstrace svolalo několik organizací včetně protievropské Strany nezávislosti Spojeného království.

31. března proběhlo první kolo prezidentských voleb na Ukrajině. Podle předběžných výsledků postoupili do druhého kola bavič Volodymyr Zelenskyj (30 %) a současný prezident Petro Porošenko (16 %). Někdejší premiérka Julija Tymošenkova měla skončit s necelými 14 % hlasů až na třetím místě.

Telegraficky

- Dne 26. března podpořili europoslanci návrh na zrušení povinného střídání standardního a letního času v roce 2021.
- Dne 27. března naznačila britská premiérka Theresa Mayová, že by po případném schválení brexitové dohody brzy opustila premiérský post.
- Dne 28. března prodloužila Severoatlantická aliance (NATO) mandát současného generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga o další dva roky, tedy až do 30. září 2022.

